

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrta leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofljsk.
poslopju (Bischofshof).
Deležniki tisk. društva
dohivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Trojica novih postav.

V državnem zboru snujejo trojico postav, ki utegnejo ljudem bolj v možnje kakor pa v srca segati. Prva zadeva plačila ali tarife na železnicah. Ljudje bi želeli mala plačila, nizke tarife. Ali tem željam ni prav mogoče ustreči. Železnice stanejo veliko in za kapital, z katerim so se postavili, se mora 5% obresti na leto plačevati. Ker je pa skoro pri vseh naših železnicah za plačevanje 5% obresti država porok, zato bi država, t. j. davkeplačilec dolagali tem več, čem manj bi se voznine plačevalo. Gledé tega je tedaj pravičniše, ako tukaj več plačujejo tisti, kateri železnice upotrebujejo ali za se ali za svoje reči; in tako je državni zbor res sklenil. Tarife se bodo zvišale pri prvem razredu blizu za 2 kr. od vsake milje, pri II. razredu za 3 1/2 in pri III. za 1 kr. pri vsakih 5 miljah. Tukaj bo povečanje voznine najmanje občutljivo.

Veliko važniši bo novi eksekutivni ali dražbenški red: Exekutions-Ordnung. Izposojevalci denarjev pogosto tožijo, da imajo veliko sitnob pri iztirjevanju dolga; treba jim je dolgo čakati, preden je 3kratni oklic dražbe ali licitacije pri koncu; želeli so tukaj preuredbe, zlasti denarni mešetarji so se spodtikali na dolgotrajnem dosedanjem eksekutivnem redu. Nova postava bi jim naj pomagala. Toda kaj je izposojevalcu na korist, to je dostikrat dolžniku na veliko škodo in nesrečo, in novi eksekutivni red, ki ne pozna več 3kratne licitacije, bo prvim močno ugajal, a dragim jako neljub in nepovoljen. Ker se bo de že pri prvi licitaciji moglo posestvo prodati po vsaki ceni, bo število eksekutivnih prodavaj še bolj naraščalo, posestniki še hitreje se zganjali iz svojih hiš in posestev. Minister, ki je novo postavo nasvetoval, se je zagovarjal rekoč: milujem vsakega dolžnika, vendar postava nikomu v srce ne vidi: ali ne more ali neče platiti. To je sicer resnično, toda žali Bog postava ravna z obema — jednako.

Finančni minister je za kakih 5 milijonov dače pri zemljiščih, in poslopih itd. znižal. Ker

pa omenjenih milijonov pogrešati ne more, je nasvetoval, naj se uvede nova dača, ki bo dala 5 milijonov in še nekaj več, namreč 15 milijonov. Novej dači bo ime osebna dohodnina: Personal-Einkommensteuer. Minister hoče, da naj vsak državljan, ki ima najmanje 600 fl. letnih dohodkov, plačuje davek od teh denarjev. Državni zbor bo pa bržčas še globljeje med ljudi in v možnje segnul sklenivši dohodnino že od 400 fl. letnih dohodkov. Postopalo se bo prilično tako: vsaki, tudi kmet, služebnik, delavec itd. bo pod ostro kaznijo moral gospodski izpovedati, koliko ima na leto dohodkov; potem se bo napravila posebna lestvica (škala), kder se bo računilo po edinkah: 400 fl. dohodka stori 1 edinko, 450 fl. 2, 600 fl. 4, 1000 fl. 10 edink. Od 1000 fl. naprej rastejo edinke neprimerno tako, da stori 2000 fl. ne 20, ampak 25 edink, 3000 fl. 43, 4000 fl. 60, 5000 fl. 82, 6000 fl. 106, 10.000 fl. 200 edink. Koliko se bo od edinke plačevalo davka, to bo vsako leto določil državni zbor ali pa finančni minister; najmanjši znesek bo 1 fl. največji 1 fl. 65 kr. V prvem slučaju pride na 400 fl. dohodka 1 fl. davka, na 600 fl. 4 fl., na 1000 fl. 10 fl., na 10.000 fl. pa 200 fl. Tako se glasijo nasveti, ki bodo bržčas sprejeti in marsikoga prisili v davkarijo iti gledat, ki so do sedaj takih potov prosti bili in znižanje gori omenjenih davkov se bo poravnalo z obilno dohodnino ali novo dačo.

Družba sv. Mohorja.

Dne 1. februarja je pozval družbini vodja odbornike k prvi letošnji seji, da bi rokopisom prisodili darila in se posvetovali in sklepali o sledečih točkah: a) Poslane rokopise so prebirali in presojevali gg. odborniki: korar Aljančič, stolni kaplan Bizer, Janežič Šim., prof. Robida. Enoglasno ali vsaj po večini glasov so bili obdarovani spisi: „Kobilarjev Janez“ — povest, ki jo je spisal č. g. Fr. Marešič, kaplan v Št. Vidu nad Ljubljano; životopisa: „Škof Matevž Ravnikar“, spisal g. Fr. Levec, profesor v Ljubljani in „Ban

Josip Juri Jelačić^a, spisal g. Iv. Steklasa, profesor v Požegi in razprava: „Človek in živali“, spisal č. g. Jakob Gomilšak, pridigar pri sv. Antonu v Trstu. Izmed ostalih rokopisov so presojevalcem dopadli: životopis „Matija Čop“, „Jakop Filip Kafol“, potopisna črtica: „Hoja na Vezuv“ in šaljiva razprava: „Čujte, čujte možje“. Odbor je sklenil te 4 spise sprejeti in jih po natisu po družbenih pravilih nagraditi. b) G. A. Praprotnik, kateremu je odbor izročil sestavo „Spisovnika“, pisмено odboru poroča, da mu gradiiva toliko narašča, da pri vsej marljivosti ni mu bilo mogoče, rokopis do določenega obroka za natis popolnoma prirediti. Ker je družbenemu odboru vse ležeče na tem, da bode toliko zaželjena knjiga na vse strani popolna, sklene, g. pisatelju obrok do 1. julija t. l. podaljšati. Na mesto „Spisovnika“ pa bodo letošnji udi prejeli obdarovano povest: „Križem sveta“, ki jo je spisal pokojni Val. Slemenik. e) Od raznih strani se odboru razodevajo želje, naj se drugi del Kosarjevega molitvenika mesto v prt, raji bolje trdno in močno veže v usnje. Dasiravno na več sort vezane knjige razpošiljatev in razvrstitev zelo zaverajo in tudi g. poverjenikom veliko sitnost delajo, bode vendar odbor skrbel, da se dotična naročila vestno spolnujejo. Po dogovoru s tukajšnjimi bukvozezi je najcenejša ponudba ta, da bukvozez Bruger Martin tirja za vezanje v usnji 50 kr. z zlato obrezo pa 70 kr. Kdor tedaj priloži letnini ali dosmrtnini 40 kr., ta dobi molitvenik vezan v platno; kdor priloži 50 kr., prejme molitvenik v usnji; kdor želi molitvene bukve vezane v platno z zlato obrezo, ta naj priloži 60 kr., za vezanje v usnji z zlatim obrezkom pa 70 kr. Gosp. poverjenike pa prosimo, da naročila na vpisovanjskih polah natančno zaznamvajo. d) Vodja družbine tiskarne g. Golé odboru izroči račun in bilanco o stanju družbine tiskarne koncem leta 1876. Račun bodo pregledali gg. odborniki: Aljančič, Andr. Einspieler in Šimon Janežič. e) Poslednja točka prve letošnje seje pa je bil predlog: „V spomin, da družba sv. Mohorja živi in dela že celih 25 let ali četrt stoletja, napravi se spominek.“ Odbor sklene, a) naj se popiše v „Koledarju“ zgodovina naše družbe, v kateri se dopoveduje, kako se je družba začela, ktere knjige je izdala, kako se po pravilih ravnala, kako je gospodinila in kaj veselega ali žalostnega doživela. b) Farne predstojnike, prositi, naj god družbinega patróna sv. Mohorja letos s cerkveno slovesnostjo slavijo. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kteri vzroki so, da vino dostikrat neprijeten duh in okus dobi?

M. Kdor svoje vino ali na drobno ali na debelo lahko in dobro prodajati hoče, ta mora pred vsem drugim skrbeti, da ima vino svoj pravi

naravni vinski duh in okus in da ni kakega posebnega neprijetnega duha in okusa. Tu pa ne bomo govorili o raznih primečkih, ki se ali iz nevednosti ali iz nepaznosti dostikrat v vino devajo. Kajti če kdo kamenovo olje ali kolonjsko vodo mesto vinskega cveta ali mesto pol funta koj 12 funtov soli na polovnjak vinu pridene, kakor je sem ter tje na Nemškem pri pijači in pri moštu navada, ali če se perišče lorbekovih listkov v polovnjak obesi, da se po njih grd sodov duh zakrije, tedaj dobi vino poseben duh in okus, ki ga potem najbistroumnejši kemikar ne odpravi več iz vina. Tu hočemo le o tistih vzrokih posebnega neprijetnega duha in okusa vinskega govoriti, ki brez posebnih primečkov le zgolj po krivem ravnanju z vinom v kletih v njega pride. Drožje daje vinu poseben neprijeten duh in okus brž ko se začne razkrojevati, t. j. z drugo besedo brž ko začne gnjiti. Mogoče je to že v mladem vinu samem, če predolgo časa na drožju leži in se ne pretoči. Se večkrat se pa to pripeti, ako kaj drožja v sodu ostane in sod precej po pretakanju ali čisto ne izmije ali brž zopet ne napolni. Misel, da za mošt in mlado vino ni ravno treba sodov preveč vestno izmivati, ker nesnaga pri vrenju moštovem ali pri drugem pretakanju mladega vina iz soda pride, je sicer zelo razširjena pa skoz in skoz kriva, napačna in škodljiva. Po nesnagi v sodu se mošt in mlado vino ravno tako lahko pokvari, kakor staro vino. V nekterem oziru je nesnaga moštu in mlademu vinu rekel bi še bolj škodljiva, ker se po nji oetova kislina, mlečna kislina ali zlezovina nareja in tako nadaljno vspešno razvijanje vina prepreči. Žveplo, ki ni popolnoma zgorelo, ne podaja popolnoma zrelemu, to je popolnoma zavrelemu vinu nobenega posebnega okusa, pač pa moštu in vinu, ki še vreje. Iz žvepla se napravi žveplovi vodeneec, ki je v vinu po duhu in okusu spoznati. Po večkratnem pretakanju se sicer žveplovi vodeneec odpraviti da, vendar pa v vinu ostane nek poseben okus, o katerem vinu se potem reče, da ni do čistega zavrelo. Iz sodov toraj, v ktere se mošt ali mlado vino nalija, se mora žveplo do čista in skrbno odpraviti. Da nezgorelo žveplo v sod ne kaplje, je dobro pod goreče žveplo male lončke ali skledice na železno svilo obesiti, da se vse kapljice žveplove v njih naberó. Če so žveplovi kosi, s kterimi se sod žvepli, debeli, skaplje 75% žvepla v sod. Goreče žveplo sodovo dno osmodi in tako poznejše čiščenje sodovo vteži. Le težko se da žveplo iz soda spraviti. Ako pa žvepla kaj v sodu ostane, potem se prej omenjena prikazen pripeti in vinu oni poseben okus podaje.

Novi sodi se morajo prej skrbno izplabniti in izmiti, predno vino v nje pride. Če se to ne zgodi v zadostni meri, tako dobi vino poseben duh in okus, postane motno in če okoliščine nanesó, včasih tudi celo črno. Najboljše se novi sodi za vino priredijo, ako se pilkina luknja navzdol obrne in par ali sopuh v sod spušča, dokler da čista